

Jätkeläisarvostelun saaneiden pohjoismaisten sonnien jalostusarvot ovat luotettavia

Jätkeläisarvostelun saaneiden keinosiemennyssonnien tyttären lukumäärä on yleisesti pysynyt vakiona tai noussut viimeisten 15 vuoden aikana. Tämä yhdistettynä parempiin laskentamenetelmiin tarkoittaa luotettavampia jalostusarvojen ennusteita kuin 15 vuotta sitten.

Kotieläinjalostuksen perusta on tiedonkeruujärjestelmä, jonka avulla saadaan paljon luotettavaa tietoa eläinten ominaisuuksista ja sukulaisuuksista. Ilman tätä tietoa ei voida laskea jalostusarvojen ennusteita, ei valita parhaita yksilöitä seuraavan sukupolven vanhemmiksi eikä aikaansaada suurta perinnöllistä edistymistä. Pohjoismaisilla lypsykarjaroduilla on taloudellinen jalostustavoite, jossa on otettu huomioon sekä tuotos- että käyttöominaisuudet. Pohjoismaisen kokonaisjalostusarvon (NTM) laskeminen edellyttää tietojen keräämistä useista erilaisista ominaisuuksista.

Yli sadan tyttären tuotostiedot

Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa käytettävillä keinosiemennyssonneilla on yli sata tytärtä, joilta on rekisteröity tuotostiedot. Näiden tietojen perusteella lasketaan sonnien jalostusarvojen ennusteet tuotosominaisuuksille.

Vuosina 1991 – 2006 syntyneillä tanskalaisilla RDM- ja jerseysonneilla oli hieman alle sata tytärtä ja tanskalaisilla holsteinsonneilla hieman yli sata tytärtä. Kyseisenä ajanjaksona tanskalaisten jersey- ja holsteinsonnien tyttärmäärät ovat kasvaneet.

Ruotsissa tyttärmäärä on ollut noin 150 sekä SRB:llä että holsteinilla. SRB:n tyttärmäärä on pysynyt melko tasaisena mutta holsteinin tyttärmäärä on laskenut 130:een sonnia kohti.

Suomessa tyttären lukumäärä on ollut korkea sekä ayrshirella että holsteinilla. Määrä on kuitenkin laskenut melko nopeasti vuodesta 1991 vuoteen 2006 tultaessa. 90-luvun alussa sonnia kohti oli yli 250 tytärtä, kun viime vuosina tyttäriä on ollut sonnia kohti rodusta riippuen 150 (Ay) – 175 (Hol). Tyttärmäärän väheneminen on ollut huomattavampaa ayrshirellä kuin holsteinilla.

Tyttärmäärä jätkeläisarvostelun saanutta sonnia kohti vaihtelee vuosittain osittain siksi, että myös tuotettavien siemenannosten lukumäärä sonnia kohti vaihtelee vuosittain. Myös tuotosseurantaan osallistuvien karjojen lukumäärän vaihtelulla voi olla vaikutusta tyttärmäärään.

Pohjoismaissa testatuilla keinosiemennyssonneilla on paljon tyttäriä, joilta on tuotostiedot. Tämä tarkoittaa, että jätkeläisarvostelun saaneiden sonnien arvosteluvarmuus on korkea – yli 90 prosenttia. Arvosteluvarmuus on hieman korkeampi kuin useimmissa muissa maissa.

Terveystietoja yhtä paljon kuin tuotostietojakin

Keinosiemennyssonnien tyttärillä on lähes yhtä usein tiedot utareterveydestä ja muista sairauksista kuin tuotoksestakin.

Tanskassa utareterveystiedot on saatu hieman pienemmältä määrältä tyttäriä kuin tuotostiedot vuoteen 2000 asti. Tämä on johtunut siitä, että kaikkien hoidettujen lehmien tietoja ei ole aiemmin tallennettu keskustietokantaan.

Ruotsissa ja Suomessa utareterveystiedot on saatavilla yhtä monelta tyttäreltä kuin tuotostiedotkin, koska näissä maissa utaretulehdusten esiintyminen rekisteröidään kattavasti.

”Muut hoidot” – indeksiin sisältyvistä ominaisuuksista (lisääntymisongelmat, aineenvaihdunta- sekä jalka- ja sorkkasairaudet) on tiedot samalta määrältä tyttäriä kuin utareterveydestäkin.

Rakennetietoja entistä enemmän

Kaikissa kolmessa maassa rakennearvosteltujen tytärten määrä sonnia kohti on kasvanut vuosien 1991 ja 2006 välillä. Vuosina 1995–2002 syntyneiden sonnien tytärmäärä oli suurempi Ruotsissa ja Suomessa Tanskaan verrattuna. Nykyään keinosiemennyssonnilla on keskimäärin 70 – 80 rakennearvosteltua tytärtä rodusta ja maasta riippumatta.

Taulukko 1. Keskimääräinen tytärmäärä sonnia kohti vuosina 2005 – 2006.

	Tanska			Ruotsi		Suomi	
	RDM	HOL	JER	SRB	SLB	AY	HOL
Tuotos	90	115	110	150	130	165	185
Utareterveys	90	115	110	170	155	160	185
Muut hoidot	90	115	-	170	145	160	185
Rakenne	70	75	80	80	65	65	75